

FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
A „MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG“ KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre 2 frt 60 kr.
Félévre 1 " 30 "
Negyedévre 70 "
Egyes szám ára 6 krajczár.

Felélős szerkesztő és kiadó-tulajdonos
ZSITVAY NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Güllei-út 25. szám. (Köztelék).

Október 6.

Ötven év pergett le az idő orsóján azóta, hogy az aradi vársánczok alatt vértanu halált szenvedett a tizenhárom magyar tábornok.

Nem olyan hosszú idő egy nemzet történetében egy félszáz esztendő, hogy határköveül szolgálhasson; de maga az az időszak, melynek mi mégis záró köveül tekintjük az 1849 október 6-ikát, nemzeti történelmünk egyik kimagasló dicsőségteljes időszaka volt; rövid néhány év alatt több száz éves álmát váltotta valóra a magyar nép, önerejéből kiküzdötte szabadságát, önállóságát, függetlenségét. Midőn aztán bámulva nézte félvilág szabadságunkért megvívott harczunkat s diadalmas zászlónk, a háromszinű lobogó előtt tisztelettel hajolt meg: a véletlen esélye kiütötte a kezünkből ezt a diadalmas zászlót. A szabadság aranyos napsugaras napja letűnt, beborult a láthatár, az erőszakos, vad önkény karjaiba kerültünk.

Ennek a sötét időszaknak szomorú előnapja 1849

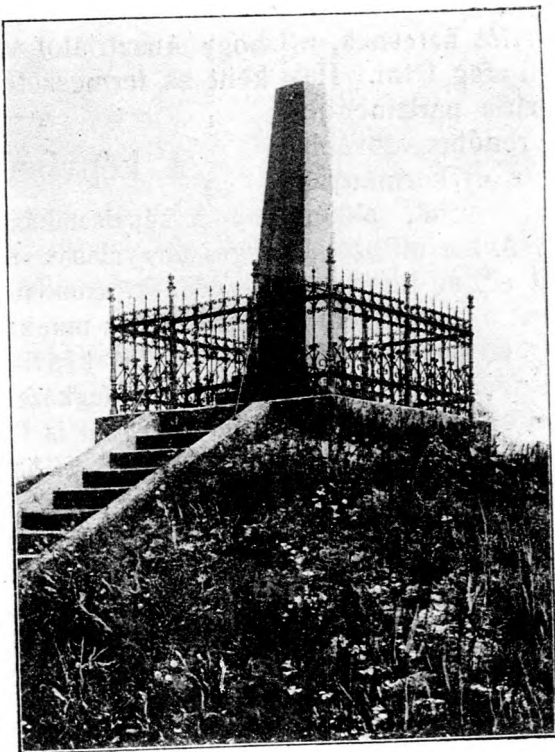
október 6-ika a tizenhárom magyar tábornoknak az aradi vársánczokban történt kivégzésével köszöntött be. Ennek a gyászos napnak ötvenedik évfordulóját fogja kegyelettel, könnyel a szemében ünnepelni a jövő héten a magyar nemzet egész összességében.

Az aradi gyásznapi már előre vetette árnyékát, lélek emelő nemzeti ünnep lesz ez a nap:

országszerte készülődünk a kegyeletes évfordulóra, melynél szomorubb mozzanata nincsen ezeréves történetünknek. A tatár pusztítás után a nemzetre virradt napok, a mohácsi vészt követő sötét időszak hasonlatosak csak ahhoz a szomorú korszakhoz, a melynek vigiliája 1849 október 6-ika.

Dicső vezéreink mártírhálálának ötvenedik évfordulóján zarándokoljunk el azon helyre, hol drága poraik nyugosznak. A vértanuk városa, a marospartí Arad lesz október 6-ikán az ország szíve, központja, itt fog összpontosulni a magyar hazafiak óriási tömege, egyszóval mindenki, a kinek lelkében a 48-ban kivívott szabadság szent érzete lobog.

Hisszük, hogy a szomorú évforduló gyászistentiszteletének tömjénfüstje mellett a magyar nép lelkéből fölszálló fohász nem tűn nyomtalanul semmiségbe, meghallgatja azt a Mindenek ura, a magyarok Istene, ki ezer év alatt nem engedte elpusztulni népét.

Az aradi vértanuk emlékműve.

Gyuljon ki tehát október 6-án az engesztelő áldozat tüze, s a tizenhárom vértanu lelkiüdvéért való imádkozás kapcsán kérjük a mindenhatót, hogy ne adjon többé ilyen sötét időt a magyarra, a melynek félszázados emlékezetét kegyelettel ünnepeljük, hanem derítsen ránk boldogabb idöket, „jobb kort amely után buzgó imádság epedez százezrek, milliók ajakán.“

A szakadás felé.

A hét legkimagaslóbb eseménye az, hogy Thun osztrák miniszterelnök kabinetje nevében beadta lemondását. Az osztrák kormány tehát megbukott. Rendes körülmények között az osztrák kormányválság bennünket különösen nem érdekel, ez Ausztriának a belügye. Jelen esetben azonban az osztrák kormány bukása a magyar politikai viszonyokkal szoros összefüggésben van.

Thun ugyanis azért bukott meg, mert nem tudta kivinni azt, hogy az osztrák parlament annak rendje s módja szerint delegációt küldjön ki. Erre a delegációra azért van szükség, hogy ezzel a magyar delegáció a monarchia közös költségeit megállapítsa. Mig ez meg nem történik, a magyar törvényhozás a közös költségek (a kvóta) tárgyalásával nem is foglalkozhatik. Már pedig ez fontos, zsebbe vágó dolog, a mibe szeretnénk tisztán látni. Mi tehát rég várjuk már, hogy az osztrákok megválasszák azt a delegációt, a melylyel ezt az ügyet elintézhethetjük. De mert a németek pártját az osztrák kormánynak nem sikerült kibékíttetni, ez pedig bizonyosan megakadályozta volna a delegáció megválasztását, ezért kellett Thunnak megbuknia.

Helyébe most olyan kormányfőt keresnek, a kit a németek pártja is szívesen fog látni. Ha sikerül illet találni, akkor Ausztria parlamentje kiküldi a delegációját s azzal rendben tovább folyik a dolog. Ha azonban az új kormányfő sem tudná rendbe hozni a parlamentet, akkor válságos politikai helyzet áll elő. Akkor mi szóba sem állhatunk Ausztriával, mert ehhez hiányoznának az alkotmányos feltételek s törvényeink értelmében Ausztriával közösségben nem maradhatnánk. A függetlenségi párt mindenestre követelni fogja a kettészakadást. Ám ez bármennyire kívánatos is, egyszerre megcsinálni igen bajos s éppen ezért a kormány igen nehéz helyzetbe jutna, ha az elé a kötelesség elé állítanák a körülmények, hogy Magyarországnak Ausztriától való teljes gazdasági függetlenítését márholnapra keresztül vigye. Ez úgy is csak idő kérdése; sokáig ez a viszony közöttünk úgy sem tarthat, mi magunk is azt kívánjuk, hogy ennek az áldatlan összeköttetésnek végét vessék. Azonban azt is jól tudjuk, hogy ilyen régi és bensős közönséget egy kardvágással kettémetszeni nem lehet anélkül, hogy a súlyos rázkódtatásokat elkerüljük.

Mi tehát azt óhajtanánk a magyar kormánytól, hogy okulva a tapasztalatokon, lassan, de biztos kézzel készítse elő Magyarország függetlenítését, ha nem is ma vagy holnap, de elvégre is lássa be és ettől el ne térjen, hogy az osztrák alkotmányosság súlyedő hajójáról előbb-utóbb menekülnünk kell, hogy arra a rozzant alkot-

mányra a mi állami érdekeinket többé nem bízhatjuk.

Annyi bizonyos, hogy ha Ausztriának sikerül is kiküldeni a delegációt, ezzel még ügyei nem jönnek rendbe, hiszen mindenki tudja, hogy ott alkotmány és parlament ma már csak papirososan, mindenki tudja azt is, hogy az osztrákok különböző nemzetiségei között oly mély a szakadás, hogy ezt kiegyenlíteni nem lehet. Már ma is csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudják összetartani a széthuzó nemzetiségeket s a nagy zavaroknak csakis úgy tudják elejét venni, hogy a képviselőket a legválságosabb órákban szét-ebbentik s felfüggesztik az alkotmányt, úgy, hogy ennek már csak a színe van meg, csontozata, veleje egyre fogy, sorvad. Ilyen züllés lejtőjén álló államhoz a mi államunk sorsát, ilyen komédia-alkotmányhoz a mi alkotmányunk jövőjét nem fűzhetjük.

A közelmúlt kiegyezési vajadások után még a 67-es alap tisztelőinek is arra a meggyőződésre kellett jutniok, hogy ilyen állammal s ilyen módon még egy kiegyezést kötni aligha okos dolog volna s így mi azt hisszük, hogy az osztrák zavaroknak, ha pillanatnyilag károsak is voltak, meglesz a jövőre nézve az a hasznuk, hogy Ausztriától való elszakadásunk utját önként és természetesen előkészítik.

A képviselőház munkarendje.

A képviselőház e hó 28-án megnyílt. Érdemleges tárgyalások még csak a jövő hét folyamán kezdődnek, azonban a kormány már összeállította a képviselőház munkarendjét. A munkarendből alább közöljük a képviselőháznak azokat a feladatait, melyeket a legközelebbi jövőben meg kell oldania s a melyeket mi is figyelemmel fogunk kísélni. Ezek:

Az 1900. évi állami költségvetés, melynek összeállításán a pénzügyminiszteriumban most dolgoznak. Hir szerint a költségvetést már október első felében a Ház elé terjesztik. A közös kiadásokat, minthogy addig meg nem állapíthatók, egyelőre nem veszik fel a költségvetésbe, mint ahogy már máskor is megtörtént. Az idei költségvetésben az állami tisztviselők helyzetét is javítani fogják.

Az új kvóta-tárgyalás, mely célra az országgyűlés két Házának újból meg kell választania a magyar kvótabizottság tagjait. A tavalyi bizottság képviselőházi tagjai a következők voltak: gróf Apponyi Albert, Falk Miksa, Hegedüs Sándor, Horánszky Nándor, Láng Lajos, Matlekovits Sándor, Pulszky Ágost, Széll Kálmán, Tisza Kálmán és Tomasiés Miklós. Ez a névsor az idén megváltozik már azért is, mert Széll Kálmán és Hegedüs Sándor azóta a kormány tagja lett.

Két ujoneztörvény letárgyalása. A rendes évi ujonezmegeajánlási javaslat mellett ugyanis báró

Fejérvény honvédelmi miniszter már közelebb be fog nyújtani egy másik törvényjavaslatot, a mely a véd-erőtörvény értelmében a legközelebbi tiz esztendőre megállapítja a monarkia mindenik része által szolgál-
tatandó ujonczok számát. A tiz év már 1898-ban lejárt; de akkor tudvalevően provizórummal segítettek, az 1899. esztendőre meghagyva a régi törvényt. Most még ujév előtt meg kell alkotni a tiz esztendőre szóló törvényt. Lehetségesnek tartják, hogy az új törvényben fölemelik az ujonczok számát. Ez a kérdés könnyen adhat majd alkalmat hevesebb vitákra.

A házszabályok újabb módosítása, mely azáltal vált szükségessé, hogy a kuriai biráskodásról szóló törvény folytán módosul a házszabályokon megállapított igazolási eljárás.

És végül a delegációk tárgyalása. Ez nehezen fog menni, mert, mint már megirtuk, az osztrák delegáció megválasztása akadályokba ütközik.

A katonatisztek fizetésének felemelését is tervbe vették. Ezt a tavasszal úgy tervezték, hogy 1900. január elsejével már megkapják a tisztek a nagyobb fizetést. Ha azonban a delegációk tárgyalásai nem folyhatnak le rendesen, a fizetésemelést valószínűleg elhalasztják a jövő évre. De viszont, ha a delegáció megszavazza a közös hadsereg és tengerészet tisztjeinek fizetésemelését, a magyar országgyűlésnek is intézkednie kell a honvédség tisztjeinek ugyanolyan fizetésjavításáról. Ezek a feladatok várnak egyelőre a képviselőházra.

Jókainé Nagy Bella.

A mult hetek rendkívüli eseménye volt Jókai Mór koszorus költőnknek egybekelése Nagy Bella fiatal színművésznővel. Rendkívülinek nevezzük ezt az eseményt, mert az ősz koszorus tul van a hetven éven, míg a fiatal menyasszony alig több valamivel 20 évesnél. Az ősz Jókai azonban, a ki egy félszázad alatt egy egész nagy könyvtárra terjedő regény-nyel, elbeszéléssel, tömérdek verssel, egy sereg szindarabbal ajándékozta meg nemzetét, mostani házasságával is beigazolta azt a mondást, hogy a költő szíve nem hül ki az idővel, korral, hanem hangosan dobban, ver, melegen érez még abban az időben is, a mikor már más emberfia szívében a hideg hűvös ősz ver tanyát.

Elvégre is a költő lelke fiatal maradt s midőn annyi évi özvegyesség után most újra a házas élet boldog révébe evezett, csak zavartalan boldog házasságot kívánunk neki mindannyian, a kiknek annyi élvezetes órát fűszerezett meg maradandó becsű műveivel.

Megemlítjük itt, hogy Jókai Mór koszorus költőnkben akkor fogamzott meg az elhatározás, hogy Nagy Bellát feleségül veszi, a mikor a mult hónapban a Budai-szinkörben Nagy Bella a költő Petőfi halálának évfordulójára irt Apotheozist szavalta. Ötvenegy évvel ezelőtt fogamzott meg a költő lel-

Jókainé Nagy Bella.

kében az első szerelem hasonló körülmények között midőn Laborfalvi Róza, akkortájt hírneves színművésznő, a nemzeti színház színpadán a fiatal Jókai mellére tüzte a nemzeti szalagot.

A Jókai pár a lagunák örök szép városában: Velenczében tölti a házas élet első heteit. Ez alkalmalmmal bemutatjuk olvasóinknak a költő ifju feleségének jól sikerült arcképét.

A munkásnép földhöz juttatása.

A földmivelési miniszter még ennek az ősznek a folyamán egy nagy értekezletet hi össze, a melyben megfognak beszélni, hogy hogyan lehetne a kisvagyonu, vagy a teljesen vagyontalan munkásnépet telepítés, vagy pedig parcellázás útján földbirtokhoz juttatni.

Ez egy rendkívül fontos kérdés, mert hiszen mindenki, aki a nép között él, jól tudja azt, hogy a legutolsó idők nagy munkásmozgalmának oka főként abban keresendő, hogy a mezei munkásnép nagy földéhségét kielégíteni nem tudja. A magyar embernek véreben van az, hogy a földet és a földmivelést szereti és ezért tudja fáradságos életét, ha nagy munka árán egy pár hold földcskéhez juthatott, amely kisbirtokot boldogan öntözi verejtékével, csak hogy elmondhassa, hogy: ez a föld az enyém. Ez a földéhség ugyszólván benne van mindenkiben a ki a föld mivélésével foglalkozik, de különösen benne van a magyar népben és ép ezért gondoskodnunk kell arról, hogy ezt a természetes vágyat kielégíthesse. Igyekezzünk alkalmat nyújtani a kisembereknek arra, hogy kellő szorgalom és iparkodás után nekik is reményük lehessen egy kis vagyonhoz juthatni.

A kisemberek földhöz juttatásának módjai között első sorban is a telepítés érdemel figyelmet, amely

abban áll, hogy csekély vagyonnal rendelkező embereket oly helyről, ahol földbirtok vagy csak nehezen, vagy éppen nem szerezhető, áttelepítjük olyan vidékekre, ahol a földet még nem tartják annyira lefoglalva, közalapítványi, állami vagy községi birtokokra s ott előnyös feltételek mellett felszerelt és beépített telepekbe ültetjük bele és lehetővé tesszük, hogy bizonyos évi bér fizetése után egy meghatározott idő múlva az egész telep tulajdonukba átmenjen.

Nálunk is történtek telepítések és történnek manapság is, azonban egyrészt a telepek megszerzésének feltételei voltak nehezek, másrészt pedig a kedvezőtlen időjárás, elemi csapások miatt nem sikerült a kisgazdáknak zöld ágra vergődni, úgy, hogy eddigi telepítéseink egyáltalán nem sikerültek. Ép ezért akarja a kormány megbeszélés tárgyává tenni azt, hogy milyen módozatok és feltételek mellett lehetne a telepítés terén is több sikert elérni.

A földhöz juttatás másik módja a föld parcellázásában áll. Ami megint nem egyéb, minthogy egyes állami, községi vagy magánbirtokot kis parcellába osztanak fel és ezeket a parcellákat előnyös feltételek mellett hosszabb törlesztésre eladják arra vállalkozó egyéneknek. A birtok-parcellázást törvényes kedvezményekkel is megkönnyítik, miáltal a földbirtokosok abba a helyzetbe jutnak, hogy annál jutányosabb feltételek mellett parcelláztatják földeiket. Azonban a parcellázásnak is megvannak a maga hátrányai. És ezek tapasztalat szerint főként abban nyilvánultak, hogy egyes spekulánsok sok földbirtokot csupán azért vettek meg, hogy aztán felparcellázva, eladhassák nem jutányos, hanem méreg-drága áron kisgazdáknak. A közvetítők ily módon üzött nyerészkedése miatt Délmagyarországban igen sok parcella-birtokos ment már tönkre, mert igen sok esetben oly feltételek mellett ugrott be jó remények fejében a vásárba, hogy boldogulnia teljes lehetetlenség volt. Szükséges tehát, hogy e téren is törvényes intézkedésekkel lépjenek közbe; ne engedjék meg azt, hogy a birtok parcellázások nyerészkedés céljaira szolgáljanak és még továbbmenő kedvezményekkel és ellenőrzéssel tegyék lehetővé, hogy nemcsak a kis vagyonu, de a teljesen vagyontalan munkásemberek is parcellázások útján szorgalommal, iparkodással vagyonhoz juthassanak.

Hogy miként teljesíthető ez a kívánság, micsoda törvényes intézkedések és kedvezmények szükségesek ahhoz, hogy a munkásnépnek földbirtokhoz való juthatását megkönnyítsük, éppen erről akarunk tanácskozni *Darányi* miniszter elnöklete alatt az ősz folyamán. Reméljük, hogy a tanácskozás közben több olyan véleményt és tapasztalatot fog hallani a földmívelési miniszter, a melyeket a magyar nép jóléte érdekében haszonnal értékesíthet.

A „Független Ujság“, a mely mindenkor kisembereknek, kisgazdák, kisiparosok és a föld mun-

kásainak érdekeért küzdött, örömmel látja, hogy a kormány megértve a kor szavát, minden irányban meleg érdeklődéssel foglalkozik a kis emberek sorával, s ebből a buzgalomból, a melyet tanusít, azt a bizalmat meritjük, hogy lassan és fokozatosan nálunk is megteremtik a magyar köznép boldogulásának feltételeit, a melyeknek eddig a tulhatalmasodott nagytőkével szemben háttérbe kellett szorulniok.

A törvény, jog és igazság jelszava a gazdasági téren is érvényesülni készül, érvényesülni fog és érvényesülni kell, mert a nemzet szívéhez a nép jóléténél semmitem áll közelebb.

A csongrádi Kossuth-szobor leplezése.

Csongrádon vasárnap leplezték le Kossuth Lajosnak, a halhatatlan emlékü nagy hazafinak szobrát nagy és lelkes ünnepek kíséretében. A ünnepen ott volt Kossuth Ferencz, a függetlenségi és 48-as párt nagynevű elnöke is.

Az egész város az ünnep alkalmából zászlódiszt öltött; a főutezán pedig két diadalkaput állítottak fel. A menet élén lovas bandérium haladt, ezután következett a főbíró kocsija, majd a város díszes négyes fogata Kossuth Ferenczcel és Hegyi Antal plébánossal. Ezután következett a többi koci.

A szoborleplezési ünnep délután 3 órakor vette kezdetét tarackdurrogás közt.

Az ünnepre Csongrád apraja-nagyja összegyűlt a Kossuth-térre. Ezenkívül számos küldöttség is jelent meg a szomszéd városokból és községekből.

A „Szózat“ és az üdvözlő beszédek elhangzása után lehullt a lepel a szoborról. A szobor magas talapzaton álló szép érc-mellszobor s Kossuth Lajos 1848-49-iki alakját örökíti meg. A szobron a következő felirat olvasható:

Testvériség köt össze bennünket,
Nincs nemes és
Nemtelen többé,
Egy hazának
Fiai, polgárai,
Testvérek vagyunk.
Csongrádon 1848. okt. 3-án
E téren tartott beszédéből.

Most Kossuth Ferencz lépett a szónoki székre. Lelkes éljenzés tört ki erre, miközben az iparos ifjúság a „Tavasz elmúlt“ hazafias dalt énekelte.

Az ének elhangzása után Kossuth lelkes éljenzésekkel megszakitott, következő lendületes, szép beszédet mondta el:

Itt áll az ércszobor előttünk; némán s nyugodtan, mereven; és én mégis hallok egy hangot, mely harsogva szól szívemhez — nem halljátok-e ti is csongrádiak?

Azt mondja e hang, meghaltam, mert halandó voltam, de az eszme, a mely bennem összepontosult — él és örökké élni fog. (Lelkes éljenzés.)

Azt mondja e hang: hamuvá lettem, mint a hogy

porrá fog lenni ez az érzés és kő, de a láng, melyet meggyújtottam, örökké élni fog, mert ez a honszerelmem lángja, a mely nélkül magyar ember nem lehet magyar.

És az én lelkemet átrázza e hang, mélyen behatol szívembe, mint fia leborulok atyám szent emléke előtt, mint hazafi aczélozott karral és akarattal emelem magasra a zászlót, melyet a halál kiragadott az áldott kezéből. (Lelkes éljenzés.)

Csongrádiak! Fölvavattuk a magyar szabadság és függetlenség megtestesülésének szobrát, esküdjünk e szoborra, hogy mindegyikünk megteszi kötelességét — mint hazafi, addig míg meg nem valósul az az álom, a melyet a mi közös édes atyánk életében álmódott — és független lesz a magyar haza, szabad lesz a magyar polgár! (Lelkes fölkiáltások: Esküszünk! Esküszünk!)

És most köszönetet mondok nektek azon emlék nevében, a mely örök zölden, fájón és még is édesen él szívemben.

Köszönöm, hogy érzébe öntöttétek ezt az emléket és még inkább azt, hogy ti is szívetekben hordoztatok.

Az ég áldása legyen veletek mindaddig, míg hazafiak maradtok! (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Kossuth után még többen beszéltek, a küldöttségek pedig koszorukat raktak a szoborra, melyet Csongrád városa vett át megőrzés végett.

KÜLFÖLD.

A belgrádi összeesküvés.

Mintegy hónappal ezelőtt egy *Knezevics* nevű szerb ember *Milán* szerb király ellen merényletet követett el. Pisztolyt süttött Milánra, de a golyó célját tévesztette s a merénylő menekülni volt kénytelen. Azonban idején elfogták s a megindított nyomozásból kiderült, hogy Milán, illetve a szerb királyi ház ellen rendszeres összeesküvés készült. Egy egész sereg embert fogtak el, a kik az összeesküvés gyanujában voltak. Az elfogottak között volt egy érsek, egy volt miniszterelnök, ügyvéd, lapszerkesztő s több előkelő állású egyén. Valamenyit rögtönítélő bíróság elé állították. A belgrádi rögtönítélő bíróság a napokban hozta meg nagy érdeklődéssel várt ítéletét. Az ítélet kegyetlen, mert nem elégszik meg azzal, hogy golyó által való halálra ítélje magát a merénylőt, hanem husz évi sulyos rabságot mér Szerbiának egynéhány kiváló fiára. Elítélték *Pasicsot*, a volt miniszterelnököt is, de neki nyomban megkegyelmezett *Sándor* király.

Az ítéletet, amelyre óriási néptömeg várakozott, reggel nyolcz órakor hirdették ki. Kevéssel előbb bevezették, tizennyolcz szuronyos esendőr kíséretében, a vádlottak szomorú csapatát. Mind sötét tekintettel, de bátran vonultak helyükre.

Pontban nyolcz órakor bevonult a rögtönítélő bíróság. Az elnök az ítélet megokolásával kezdte meg felolvasását. Mikor a felségárulás vádlottait föl-sorolta, óriás felháborodás fogta el a hallgatóságot s *Nikolics*, az öles termetű, hatalmas vádlott zokogva rogyott helyére.

E pillanatban, amikor borzongás járt át mindenkit, üde gyermekhang esendült a halotti esendőben. *Pavicserics* vádlottnak a kis faeszkája kiáltotta hangosan:

Éljen Sándor király! Isten oltalmazza őt olyan hivatottól, mint ezek a bírák, akik most ítélkeztek!

Óriás mozgás támadt e szívtepő jelenet után s csak mikor ismét esendő lett, fogott az elnök az ítélet kihirdetéséhez.

Knezevicsot és *Tajsics* Rankót halálra ítélte a törvényszék s az elsőn már végre is hajtották az ítéletet.

Dimicsot, *Zsivkovicsot*, *Pavicsericsot*, *Novakovicsot* és *Proticsot* husz évi fegyház sújtja felségárulás büntetése miatt. Ez a legnehezebb börtönbüntetés számos sanyargatással és örökös rablánczczal sulyosbitva.

A felségárulásban még elmarasztalta a bíróság a két távollevő *Tajsicsot*, *Kovacsévicsot*, *Kreszovicsot*, *Gyuricsot* és *Milinkovicsot*, *Pasics* és a felesége, *Jovanovics* Angela az összeesküvésben való bűnrészség miatt hat parasztsorban levő vádlottal egyetemben öt évi fegyházat kapott, a többit fölmentették.

Az ítéletet mindenfelé tulságosan szigorúnak tartják, megvannak azonban győződve, hogy a husz évi rablánczra ítélteknek a király kegyelmet fog adni. A belgrádi ítélet elrettentő példa gyanánt áll azok előtt, akik fondorlataikkal a királyi házat és Szerbia belnyugalmát örökösen veszélyeztették.

Előfizetési felhívás.

Az október 1-én kezdődő évnegyeddal új előfizetést nyitunk a „*Független Ujság*“-ra.

Felkérjük mindazon t. előfizetőinket, a kiknek előfizetésük e hó végén lejár, hogy előfizetésüket a részükre külön levélben megküldött postautalványon mielőbb megújítani sziveskedjenek.

Az őszi idő beálltával több alkalom nyílik az olvasásra, de különben is oly fontos politikai és közgazdasági események előtt állunk, hogy minden magyar hazafinak tudomást kell róla szereznie.

A „*Független Ujság*“ a jövőben is hű tüköre lesz a magyar nemzet politikai és társadalmi igaz törekvéseinek és ezért reméljük, hogy t. előfizetőink pártfogásukkal továbbra is támogatni fognak.

Előfizetési ár:

Egész évre 2 frt 60 kr., félévre 1 frt 30 kr.

Előfizetési pénzek a kiadóhivatalba (Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.) küldendők.

Hazafiai tisztelettel

A „**FÜGGETLEN UJSÁG**“

szerkesztősége és kiadóhivatala

Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

MI UJSÁG?

A nagykarolyi Petőfi-ünnep. Lélekemelő ünnepet ült mult vasárnap Nagy-Károly hazafias közönsége. A magyar nép halhatatlan lantosa, Petőfi, Nagy-Károly falai között gyuladt forró szerelemre. S a nagykarolyiak a szerelmes Petőfi ünnepét ülték meg. Emléktáblával jelölték meg azt a három házat, a hol a szerelmes költő megfordult. A Petőfi-társaságnak a Petőfi-ünnepre odaérkezett tagjait a pályaudvaron lelkes ünnepléssel fogadták. Az ünnepet dél előtt a városháza nagytermében, mely zsufolásig megtelt, a dalkör a „Hymnusz“-szal nyitotta meg. Nagy László alispán szép beszédben méltatta az ünnep jelentőségét, mire Hugonnay főispán, mint a közoktatásügyi miniszter képviselője üdvözölte az ünneplőket, kifejtve, hogy Wlassics miniszter, mint a hazai kultúra őre az ünneplőkkel érez. Bartók Lajos lelkesen fejtegette Petőfi és Kölesey szellemi rokonságát, Abrányi „Hang a sirból“ ezimmel nagyhatású emlékeztetést olvasott fel Petőfiről, Pósa Lajos „Petőfi nászutja“ ezimű költeményével aratott sikert, Bodnár Zsigmond Kölesey és Petőfi költészetét méltatta és Deák Kálmán a szatmári Kölesey-egylet nevében tartott felolvasást Petőfiről. A „Szózat“ eléneklése után a közönség a permetező eső daczára lovasbandériummal az élén sorra járta azokat a házakat, hol Petőfi megfordult. Emléktáblát kapott az a ház, hol először látta Juliát, aztán az a ház, a hol először táncolt vele s végül az, hol a liberális ifjuság megvédte Petőfit a rátámadt konzervatívok ellen. Erre 250 teritékű disztrakoma volt vármegyeház disztermében.

Az alföldi tótok mozgalma. Husz esztendő elő az alföldi tótság csak névben élt már és a csabai gyulai és szarvasi tótokról éppen úgy gondolkoztak, mint a nyíregyháziakról, akik ma már teljesen beolvadtak. Tapintatos közigazgatásunknak örök dicsősége, hogy az előemlített három népes helyen ma már egész türelmetlenségében lánggra lobbant a nemzeti gyűlölködés s a tótkérdés egész komolyan felütötte fejét. Szarvason például mult héten ülést tartott az ev. egyháztanács, s ott kimondták, hogy mindkét templomban az istentiszteleteket előbb tót nyelven kell megtartani és csak az ezután, t. i. a tizenegyórai istentiszteletek legyenek magyar nyelvűek. E határozatot Zvárinyi János lelkész megfőlebbezte.

Visszautasított német átirat. Érdekes eset képezi jelenleg közbeszéd tárgyát a Délvidéken. Nem kevesebbről van szó, minthogy a nagyszentmiklósi ipártestület nem tudott már másként védekezni a Délvidéken egyre jobban elharapózó németesedés ellen,

minthogy visszaküldte a temesvári kereskedelmi és iparkamra német nyelvű átiratait. A torontálvármegyei tagok már régen megbotránkoztak ezen a német szellemen, de kénytelen-kelletlen bele kellett nyugodniok, hiszen a kamarai ülések hivatalos nyelve is a német. Az ügy fölszólalás tárgya lesz a legközelebbi közgyűlésen, a hol lesz alkalma kifejtteni az elnökségnek azokat az okokat, a melyek jobban huzzák a német szóhoz, mint a magyarhoz.

Emberek tűzhalála. Ladányból vesszük hírét, hogy Jónás Imre báza kigyuladt s a felesége berohant az égő házba a menyasszonyi fejkötőjéért. A füsttengerben azonban elájult s mire kihozhatták, már szénné égett. — Szikszón meg Sas Józsefné a tégláégető kemenczénél melegedett, miközben egy kipattanó szikrától ruhája lángott fogott s annyira összeégett, hogy meghalt. A harmadik áldozata a tűznek Pollacsek Vilmos kassai kereskedősegéd, a ki pincezében egy benzines üveget eltört. A szétfolyó benzín a kezében tartott gyertyától meggyult s Pollacsek oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy életben maradásához nincs remény.

A magyarság terjedése. A temesvármegyei Székesul község román ajku lakossága között alig van egykét magyar ember. A románok gyermekei azonban már jól beszélnek magyarul, a mi természetesen az iskolának köszönhető. A szép siker az ottani tanítók fáradozásainak köszönhető, a kik román származásak daczára lelkes terjesztői a magyar szónak és a magyarosodásnak legbuzgóbb hivei a környéken. A magyar szót terjesztő derék tanítók mostanában ötven-ötven forint jutalomban részesültek, a derék tanítók: *Margineantinu* Damaszkín és *Schipper* Mihály.

Vajda János szobra. Vajda János halálakor fölbuzdultak a kiváló költő tisztelői s elhatározták, hogy sirja fölé diszes emléket emeltetnek. Bizottság is alakult a gyűjtésre, de lassankint elaludt az egész mozgalom s a költő sirja ma is jeltelenül áll. Most újra feltámadt a siremlék eszméje. A költő barátai elhatározták, hogy újra megindítják a gyűjtést s ebben a dologban a jövő héten értekezletet tartanak.

Botrány a temesvári pályaudvaron. Temesvárról vesszük az alábbi hirt. Nagy feltűnés közt tartóztaták le minap a pályaudvaron Zukanovics Ede ogulini tanárt. Zukanovics a báziai vonatra akart fölszállani, de akkor, a mikor a vonat már elindult. A vasuti személyzet természetesen visszatartotta, mire Zukanovics nagy dühbe jött s horvátul éktelenül szidta Magyarországot és vasutjait. Mikor az állomás főnök is oda jött, Zukanovics rávetette magát és tetleg inzultálni akarta. Erre a rendőrség is közbelépett s a botrányt okozó horvát tanárt letartóztatta. A rendőrkapitány Zukanovicsot ötven forint pénzbüntetésre ítélte, de mivel azt állította, hogy csak két forintja van, elzárták öt napra.

Elhunyt püspök. Esztergomban vasárnap délután meghalt Palásthy Pál fölszentelt püspök, a ki szombaton az utczán eszméletlenül összerogyott. Hazavitték lakására, de meghalt a nélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna. A 74 évet élt főpap a hercegprimás segédpüspöke volt s rendkívüli jótékonyága miatt nagy népszerűségnek örvendett. Nagy vagyonát még Simor hercegprimás idejében egészen egyházi czélokra hagyta.

A zsebelyi méregkeverők. A temesvári törvényszék több heti tárgyalás után, a zsebelyi méregkeverőket elítélte és pedig Nikodémnét örökös rabságra, Korint, Urszikánét, Zimeanét és Csorán Mariskát pedig tizenötévi fegyházra ítélte, a többi kilencz vádlottat pedig felmentette. A bűnös asszonyok tudvalevőleg megunt férjeiket patkányméreggel tették el láb alól. A temesvári ítélőtábla jóváhagyta a törvényszék ítéletét s elrendelte, hogy a felmentett, de mostanig vizsgálati fogságban levő vádlottak azonnal szabadlábra helyeztessenek.

Vagdalkozó katona. Csinos botrányt rögtönzött a minap este egy szegedi utászlegény. Kivont karddal vagdalkozott eszeveszettül a polgárok között ittas állapotban. Sieprieger a neve az oldalfegyverével hadonázó katonának, aki Töpler István szabólegényt meg is sebesítette. Most a kaszárnyaáristombban pihen.

Áradások. A Duna újabb esőzés következtében felső szakaszán Linztől Bécsig ismét áradt, de az áradás esekély, újabb aggodalomra nem igen ad okot. Bécsből lefelé Bajáig már apadóban van, hanem ettől lefelé még egyre tart az áradás. A fővárosban előreláthatólag már eltakarodik a víz az alsó rakodópartról. A Dráván és Száván nagyobb árhullámok mutatkoznak, melyeknek tetőzése még ismeretlen. Ezért Gombostól lefelé a Duna várható árvízmagassága még nem jelezhető. Még mindig nagy veszély fenyegeti Mohácsot, a hol a víz kölkedi töltésen már átszivárog a víz s ha újabb esőzés találna lenni, úgy az ár a város egy részét elöntené. A Mohács-Margitta-szigeten folyton nagy erővel dolgoznak. Mohácsról vesszük a hírt, hogy Frigyes főherceg a vészélyeztetett helyek megtekintésére oda érkezett. A kölkedi védgát újabban szivárog. Kis-Köszeg község nagy veszélyben forog. Dunaszekeső községnél a helyzet kétségbeesítő. A lakosság nem mer nyugalomra térni, mert a rakparttól délre elvonuló kiségitő gátak erejében nem bízik s így a katasztrófa bekövetkezését minden pillanatban várja. A kölkedi rozoga zsilipnél levő kötöltés réseit betölték és 200 kocszi kavicssal az éjjel körülzárták. Bécsből jelentik, hogy a király Alsó-Ausztria árvízszujtotta községeinek 10.000 frtot adományozott. A magy. kir. államvasutak igazgatóságának értesítése szerint az ujkomárom-dunaszerdahelyi vonalon Uj-Komárom és Ekecs között árvíz miatt az összes forgalom szünetel; a vonatok Pozsonyujvárostól csak Ekecsig közlekednek. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közhírré teszi, hogy az árvíz miatt Illok állomás érintését f. é. szeptember 25-től kezdve megszünteti s hogy ennél fogva ezen állomáson további intézkedésig az összes forgalom szünetel.

GAZDASÁGI DOLGOK.

A buza minőségének javítása.

Hazánkban, hol a buza termelése 2·5 millió katasztrális holdon üzetik, nem lehet jelentéktelen azon kérdésnek minél gyakoribb felvetése, hogy ily módon, milyen eszközökkel lehetne a buzának minőségét javítani? Évi 35·8 millió métermázsa termésükből körülbelül 6 millió métermázsa jut kivitelre, s így mindenesetre érdekükben áll oly árut termelni, mely a versenyt a többi államok terményeivel kiállja. A nyugati piacokon 1888-ig volt képes hazánk fölényt élvezni a finomabb lisztfajokban, mert a nyugateurópai malomipar, mely a simaörlést alkalmazta, nem volt képes a lisztes törésű nyugateurópai buzából oly finom lisztet őrölni, mint a mi aczélos buzánkból saját malomiparunk. Csakhamar elsajátították azonban a magyar örlést s ennek következménye lett az, hogy ma már csakis a legkiválóbb minőségű buzánk illetve lisztünk bir kelendősséggel. Miután pedig ily minőségű buzát sajnos nem sokat állíthatunk elő, elérkezettnek vélhetjük az időt, hogy buzánk minőségének javításával minél többet foglalkozzunk

Szükségtelen itt bizonyítanunk, hogy természeti viszonyaink, jelesül a talaj és klima, a buzatermelésnek igen kedvezőek, mégis nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy e kedvező jelenség daczára is az ország sok helyéről oly nyers anyag kerül a malomiparba, mely alig képes a kritikát kiállani. E körülmény első oka abban keresendő, hogy a fajták megválasztására gazdaközönségünk nem helyez kellő súlyt. Az okszerű növénytermelésnek első és főszabálya az, hogy oly fajtákat és változatokat termeljünk, melyek gazdaságunk klimatikus és talaj viszonya közé legjobban beillenek. Igen természetes tehát, hogy magának a termelőnek feladatát képezi a legjobban megfelelő fajtának, változatnak kiválasztása. És a tekintetben a magyar gazdaközönségnél egy nagyon téves fogással találkozunk. Nagyon sokan vannak, kik azt hiszik, hogy csak idegen külföldi gabonafajtáknak behozatalaival lehet e kérdést megoldani. Meg is hozatják azt drága pénzen, elvetik s az eredmény: esalódás. Szakítani kell az eljárással; s lehet annál is inkább, mert hazai gazdaságainkban nagy részében találkozhatunk oly fajtákkal, mely a kivánalmaknak teljesen megfelelővé tehető okszerű termelési eljárás mellett.

Az okszerűségnek egyik első feltétele az, mit már előbb említettünk, hogy mindig csak oly vidékről hozassunk magot, melynek természeti viszonyai a mienktől feltűnően el nem ütnek.

Egy további feltétel a talajnak kellő elkészítésére s ezzel kapcsolatban a helyes vetésválasztás.

Ha a talaj-előkészítés ideje alatt szemlét tartunk az ország különböző gazdaságaiban, szinte megütöközünk azon hanyagságon, melyet e tekintetben észlelhetünk. Igen sok nagy kiterjedésű gazdaságban nemesak hogy halvány fogalmával nem bírnak a helyes talajkészítő rendszereknek, hanem ennek első feltételét: a jó talajmivelő eszközt nem ismerik s még kevésbé uralják. Egy-két rossz szerkezetű régi faeke, egy-egy túskeborona, ebből áll az egész felszerelés. Már most kérjük, hogy lehessen ily eszközökkel a földnek oly munkát adni, mint a minőt a növény megkíván? — De ez még nem minden. Elvetik a magot rossz, kiállt, tápanyagokban szűkölködő földbe s várják az Isten áldását; a mi természetesen be nem következik, mert ily előzmények után be sem következhet, s ekkor előáll a gazda azon tudományával, melyben az összes nemzetek között első helyen áll: sorra veszi a szenteket, nem a leghizelgőbb kívánságok kíséretében. Bizony tisztelt gazdálkodóink, ily módon sikeresen gazdálkodni nem lehet. Jó földmivelő eszköz, jól elkészített talaj, helyes vetésforgó, jó vetőmag és gondos ápolás az, a melylyel terményeink minőségét javíthatjuk.

Nézzük csak a németeket; nem kimélnék fáradságot a cél megvalósítása érdekében, s a siker nem is marad el. Buzájok például minőség tekintetében versenyezhet a mienkkel s miért? mert a fenti feltételekhez szigorúan ragaszkodnak. Megadják a földnek azt, a mi földé; vásárolják a műtrágyát waggon számra s még a legkisebb birtokos sem mulasztaná el azt, hogy buzája alá foszforsav trágyát ne használna, mert tudja, hogy emeli a termés mennyiségét, javítja annak minőségét és gyorsítja érését. De ezenkívül a vetőmag-termelésre is gondot fordítanak s így mi sem természetesebb, hogy jó eredmény el nem maradhat.

A pata ápolásáról.

Lótenyésztő gazdáink nem egyszer vallottak már kárt a ló patájának elformátlanodása miatt, a minek legtöbbször a kiszáradt pata megrepedezése, vagy a tullágy pata szétnyomódása az oka, ide nem számítva azokat a kellemetlenségeket, melyek a helytelenül végzett patkolásból és patafaragásból származnak.

A pata kiszáradása rendszeren olyan lónál fordul elő, mely sokáig száraz istállóban áll, vagy huza-mosabb ideig nem jár nedves talajon s melynek patáját a külső felületen többször lereszelik, mikor is a nedvesség elszívargását akadályozó szaruréteg eltávolodik. Az így kiszáradt pata vesz rugalmasságából s megrepedezik, s ezért aztán csak nagyon nehezen patkolható, mert a szegbeverés gyakran okoz súlyos repedéseket, a mi miatt a ló megsántul.

Ez ellen a baj ellen számos szer használatáról van tudomásom, de nézetem szerint egyik sem felel

meg a célnak. Legtöbb orvosság amolyan »háziszer«, a mit egy-egy vidéken használatba vesznek minden látható eredmény nélkül. A baj tulajdonkép abban van, hogy nem fordul a gazda az efféle »kicsiségért« az állatorvoshoz, — ha csak akkor nem, mikor már a pata tönkre ment.

A teendő természetesen az, hogy a pata meglágyuljon. E célra használnak: marhatrágyát, agyagot, nedves fűrészport, korpát, áztatott árpát, forrázott mályvalevelet stb. Továbbá zsirt, olajat zsirtartalmu kenőcsöket stb.

E szerek közül a marhatrágya használata határozottan veszedelmes, mert ez a bomlásban levő anyag rothadást okoz s az esetleg megsérült patán nyirrothadás, vagy nyirrák léphet fel. Az agyag összehuzólag, tömörítőleg hat, tehát ez is inkább káros hatása. A mi a zsirok és olajok kenését illeti, ez sem felel meg a célnak, mert ezekből az anyagokból csak nagyon kevés szívódik fel a patába s így a pata belseje szárazon, kemény marad. Szerepük az lenne, hogy a pata felületét vízhatlan réteggel vonják be s így a patavíz elpárolgását megakadályozzák. Ámde ugyanannyit ártanak is, mert a víz kívülről való beszívargásának is ellentállanak. Használatuk inkább ott lehet megokolt, a hol a pata ellágyulásától lehet tartani, mikor a víz beszívargását lehetetlené teszik, legalább arra az időre, míg a szervezet a patavíz fölőslégét felszívja.

A többi szerek: árpa, fűrészpor, korpa nem maguk, hanem a tartalmazott nedvességgel és annak arányában hatnak a patára.

Azt hiszem érthető tehát, hogy az elpárolgó patavíz sem a marhatrágya rothadó nedvessége, sem a zsirok és olajok nem pótolhatják, csak — a tiszta víz.

A vízzel való eljárás a legkönnyebb is.

A patát nedves rongyokba burkoljuk s időnként leöntözzük s a burkolatban tartjuk néhány óráig, mely idő alatt a kívánt eredmény el lesz érve, sőt ha az öntözés langyos vízzel történik, elég néhány negyed óra is.

Leghelyesebb azonban, ha a gazda, kinek lovai száraz istállóban szoktak állani, elejét veszi a bajnak azzal, hogy a patát nedves rongygyal rendszeren naponként mosatja s gondoskodik, hogy lovai szabadban eleget mozoghassanak, mikor a patának legtöbb alkalom lesz adva arra, hogy az épen szükséges vízmennyiséget magába vegye.

A fennebb elmondottakból önként következik, hogy olyan lovagnál melyeknek patája ellágyulásra hajlandó, vagy melyek patkót nem viselnek s így patájuk a szétnyomásnak és elformátlanodásnak inkább ki van téve, szükséges, hogy a patavíz esetleges bőségét apasszuk, a miért célszerű ily esetekben a patát vékony zsir, vagy olaj réteggel vonni be.

„Ö JÖN!“

MULATTATÓ.

A nagyanyó kalácsa.

Írta: Péterfi Tamás.

Vacsora után voltunk. Nagyapó előkereste a kalapját a családi fogasról, hogy elmenjen hazulról, de nagyanyó eléje állott.

— Ne menj el édes öregem! Maradj itthon édes emberem! — kezdé marasztalni.

— Édes Sárím, itthon leszek én mindjárt . . .

— De ha elmégy . . .

— No, meglátod, hogy itthon leszek egynehány szempillantás alatt.

Ki akart menni, de nagyanyó megfogta a karját és nem engedte.

— Látod édes emberem, holnap a nevemnapja vagy. Ha elmégy, újra nem leszel a lábodon, mert az a Csiki komám a világ borát is megitatná veled! Ugy-e nem mégy ma sehova? . . .

Nagyapónak tetszett is, meg nem is a marasztalás. Aztán csak úgy félig tréfából odamondta nagyanyónak:

— Hát édes Sárím kürtös kalácsot fogsz-e sütni a neved napjára?

— Nem! nem! — tört ki hevesen, — vinné el a maczogó ördög még azt is, a ki föltalálta!!

De már erre elékerekedtünk vagy hatan a kucskóból, mint kisebbek és mégkisebbek.

Körülállottuk a nagyanyót, hogy süssön nekünk holnap kürtöskalácsot! (Mert mind olyan a gyermek. Azt kíván a mi nincs, és azt szeret, a mit nem szabad, azért: mert nem szabad!)

En sem voltam jobb a többinél. Oda simultunk a nagyanyó szoknyája körül. Kértük. Kettő-három sirva fakadt, de ez sem használt semmit.

— Nem! nem! és háromszor nem!! — kiáltott nagyanyó mérgesen . . .

A sírók elhallgattak, a kérők elnémultak, mert hiszen esoda történt, mintha a lánczos, lobogós mampus közénk esapott volna! . . . Haragosan kiáltott a nagyanyó, kinek a szájából mióta csak eszünk visszaemlékezik, soha nyájas szónál mást nem hallottunk . . .

Csend következett és mi oda huzódtunk nagyapóhoz, megkérdeztük suttogva, hogy miért nem süt kürtöskalácsot a nagyanyó?

Az öreg nagyapó pedig az ajkaira tette a két ujját, a mi azt jelentette, hogy hallgatni kell! . . . Azután a fogai között halkán szürte a levegőt: pszt . . . pszt . . . pszt . . . pszt . . . pszt . . .

Nagyapó volt a főlebbezés legmagasabb poeiza, s a kíváncsiság bár majd kifurta az oldalunkot, mégsem tudtuk meg, hogy miért nem sütött kürtös kalácsot a nagyanyó?

* * *

Négy évvel előbb tizennyolez személyből álló vendégsereg gyült össze nálunk, hogy az öreg nagyanyó nevenapját megünnepeljék. Ott volt a falunkban lakó atyafiság színe-java, sőt a tiszteles ur, meg a tanító ur is eljöttek. Már pedig az mégis nagy valami, mikor valakinek a tisztességes házában megjelennek a *belső emberek*.

Fényes névnapot tartott a nagyanyó. Dejszen ki is tett magáért! Nem engedte volna a sütés-főzést senki kezére. Sokat tartott arra, hogy őt nevezték a falu első gazdasszonyának.

Csengett a rézmozsár oldala. Törték a mandulát, a czukrot. A délelőtt olyan élesen sikoltozó két kis malaczkának megkoppasztott hideg testét bedugták melengetni a kemenczébe a puffancsok, meg a kalácsok közé. Pirult az almás rétes teteje. A malozsa-szőlős kalácsnak még a tetején is kilátszott a bő szőlő. A gágogó libák, meg hápogó ruczák elnémulva hallgatták a forró zsir eserszegését, a mint uszkáltak benne. Minden jó készült . . .

Nagyanyó tüztől pirult areczzal keverte-forgatta azt a kevés tésztát a kis dagasztó-teknő szögletében. Mosolygó areza elárulta, hogy mégcsak abból készít valami jót! . . . (Azt is megjegyzem, hogy akkor mi, — a kik már voltunk, — nem voltunk otthon. Átvittek a fazekas szomszédhoz, hogy ne lábalkodjunk, kóstolgassunk, szopogassunk bele mindenbe.)

— Kész vagy-e a vacsora édes öregem! — kédezte a szobából jövő nagyapó nagyanyótól.

— Mindennel készen vagyunk, csupán ez nincs meg, — válaszolt nagyanyó a tésztát keverve, — hanem ez még elérkezik. Tálalhatunk bármelyik perezben.

— Tegyed, csináld édes Sárím, mert a pap is itt van már! — biztatta az öreg és bement a vendégek közé.

Nagyanyó tálalni kezdett.

Csak úgy dült-dült a paradicsomos leves a sok csirkeczubóktól, mivel nagyanyó a csirkék nyakát, lábát, szárnyát mind elrakta holnapra. Azok a keményebb falatok nem ünnepélyes alkalomra valók.

Nemsokára a ropogós pirosra sült malaczkák kerültek elő, feldiszítve. Szájukba piros párizs alma, kereken piros székfü volt téve. Milyen illatos, milyen pompás!

Hej, csak a nagyanyó tudta ezt szépen!

Egyik pompás eledel a másik után került az asztalra. De nagyanyót hiába hívták be. Nem tudott leülni. Még hátra volt valami . . .

— Édes Sárím! lelkem Sárím! — jött ki nagyapó, — a tiszteletes ur most köszönt fel szépen, jöjj be egy pillanatra . . . koczintani, — sugta nagyapó.

Odabenn leakarták ültetni az ünnepeltet, de nem maradt. Ujra kisietett a konyhára, pedig más alkalommal a harmadik fogásnál benn szokott maradni.

— Hol vagy Rózsi? — szölitotta a mellette álló eselédet nagyanyó.

— Itt vagyok nagyasszony!

— Mit csináljunk Rózsi? . . . Hová legyünk Rózsi? . . .

— Én nem tudom nagyasszony! . . .

— Ne papusálg Rózsi! — jere fogd meg ezt a kürtöskalács-sütőfát. En a tész-tát majd felesavarom reá.

— Jaj, jaj, nem lehet kedves nagy-asszony, mert mind lefoly róla!

— Megmondtam én neked Rózsi, hogy ne hozz a vén boltostól élesztőt, mert régi. Forgasd azt a sütőfát Rózsi! Ennek föl kell esavarodni, különben megöl a szégyen . . .

Főlesavarta a nagyanyó, de a mig egyik oldalával kész volt, az alatta másik fele mind lefolyt a sütőfáról.

— Mit csináljunk édes Rózsím? . . . Mondd meg nekem mit csináljunk? . . .

— Kötözzük fel reá nagyasszony! — biztatta a leány elkeseredve.

— Nem bánom. Legyen. Soha teljes világéletemben így nem jártam. Hozz egy vég galandot a párnafüzőből.

Rákötözték, tüzhöz tették, vajas tol-lal simogatták, mégis lefolyt a sütőfáról a keletlen tészta.

— Sárím! édes Sárím! — szölt ki nagyapó, — hozd be a kürtöskalácsot a tiszteletes urnak, mert arra vár. Azt szereti. Nem eszik az almás rétes-ből sem.

— Menj be jámbor uram! menj be édes hütös társam, s mondd meg, hogy . . . nem sütöttem! . . .

Bemegyén nagyapó. Elmondja a dolgot, de nem hiszi a pap. Hogy lehessen, hogy a kedves Sári néni ne sütött volna kürtöskalácsot az ő kedvéért? Az nem lehet! . . . Kilo-pódzik a konyhára tehát a kételkedő tiszteletes ur, meglesni a nagy-anyót. Lassan, lábujj-hegyen közeleg, hogy meglepje a nagy-anyót . . .

— Hová legyünk Rózsi? édes jó eselédem? — bánkódik nagyanyó a konyhá-ban. — Kössük fel mégegyszer, hátha megállana? — Ujra felkötözik a keletlen tész-tát (most a pap is látja, bár nagyanyó nem sejt), de mind lefoly, lecsuppen . . .

Addig kötözgetik, próbálgatják, mig végre rá-

unt a tiszteletes ur, s odaszól esendesen a konyha ajtójából:

— Hagyja el Sári néni! kinőtt már kelmed is a kürtöskalács-sütésből! . . . Titkoljuk el, hallgassuk el az egészet!

* * *

A pap mondta, hogy titkoljuk el! hanem azért az ő szájából tudtam meg a nagyanyó kalácsának történetét. Azóta tiz osztendő telt el. Nyugodtam elmondhatom ezt a kalács-históriát. Már sem a tiszteletes ur, sem az én jó nagyanyám nem neheztelnek meg érette, mert pihennek . . . Nyugodjanak békével.

Adomák a magyar népeletből.

1.

(Az adomacsinálók általában, ha valamely talpraesett válaszszal vagy jóizü ötlettel hozakodnak elő, rendszeren a czi-gányt szerepeltetik, pedig a magyar ember is föltalálja ám magát, ha szorul a kapeza.)

Aczél István annak idejében a Kis-Kun kerületnek szigorúságáról ismert kapitánya egy alkalommal még mint K. . . város főbirája maga elé idézte a városi vinczellért, alaposan megakarván fenytetni valamely vétség miatt. (Alkalmasint kelleténél gyakrabban felöntött a garatra az ipse.) Meg volt rökönyödve a különben hetyke vinczellér, mert időközben ijesztgették is, hogy a főbiró deresre huzatja. Utközben törte is a fejét valami okos beszéden, melylyel urát megengesztelhetné. Midőn a főbiró elé vezették s az kimondotta rá a kemény ítéletet, meg-rémülve könyörgött:

— Tudom, uram, hogy Aczél vagy, azt is tudom, hogy kemény vagy, kérlek, lágyulj meg!

2.

(A következő adoma jellemzi, mennyivel inkább szereti népünk az őszinte, egyenes beszédet, mint a hazudozást, még ha ebből haszna is volna.)

A kun ember kihajtotta a vásárra riska tehenét, mert szokatlanul kevés tejet adott. A különben szép állatnak sok kérdezgetője akadt, de mind csak azt hajtotta: jó fejős-é? Egy darabig elhallgatta a zömök

Az aradi honvédszobor.

kiskun a faggatást, de csakhamar kidőlt belőle az igazság: „Jó fejős-é, jó fejős-é? Ha jó fejős volna, bizony nem adnám el!”

3.

A következőből kiérzik a finom guny, mely a pékeknek szól, a kik mind kisebb-kisebb zsemlyéket sütnék.)

„Olesó az élet, szól az egyik kun a másikhoz, a kenyér meg drága, és úgy beszélgetnek, hogy még drágább is lesz.”

No, ha még drágább is lesz, majd eszünk zsemlyét, vigasztalja a másik.

4.

Az öreg Csiriz, a foltozó varga, nagyon istenes ember volt, munkaközben folyton énekelgetett. Egy ízben, midőn éppen a legnagyobb erőlködéssel szurta az árat a talpbőrbe, élénken énekelte: „Velem ur Isten ezt eselekedjed...” kezdetű dicséretet.

5.

Szereti a dobszót. Az apostagi ember elvitte fiát a k.-szt.-miklósi országos vásárra. Itt az emberáradatban azonban az apa és fiu csakhamar elvesztették egymást. Az apa kereste aztán a fiát, de bizony nem bírta megtalálni, elvégre is elhatározta, hogy kidoboltatja. A kisbíró a szokásos stílusban megszerkesztette a kiáltványt ilyenformán: Közhírré tétetik, hogy egy mezitlábos, vászongatyás, kakadonyos*), szőkevérös gyerek eltévelyedett, a ki tud róla, jelentse be a városházánál.

Egy tizedes, a ki valamikor ezreddobos volt, egy sereg gyerektől kísérve, a kiáltvánnyal bejárta az egész vásárt s midőn ez eredményre nem vezetett, a várost is annak rendje-módja szerint a felszögtől az alszögig. A mint az utolsó zugot is feljármázta, agyonfáradva visszafordult, mire a gyereksereg is szétrebbent. Csak egy maradt nyomában.

Nini, szólította ezt meg a tizedes, de olyasforma vagy te, mint az, a kit keresünk, nem te vagy az?

De igenis én vagyok, szolt a gyermek, a ki elejétől fogva mindig a sarkában járt a tizedésnek.

„Gyüh, hogy a kakas csipjen meg, hát mért nem szoltál mindjárt?”

„Hát nem szoltam, mert szeretem a dobszót hallgatni.”

Vadas István.

Képeinkhez.

„Ö jön!” Veronkának levelet hozott a postás, finom a hajtása, piros a pecsétje. Bizonyosan a Pisti írja, a ki most szabadul október elsején katonáéktól. Türelmetlenül bontja fel Verka a levelet és mintha csak ördöge volna neki, éppen kitalálta, csakugyan a Pista írja a levelet és értesíti, hogy már egészen

*) Bőalju kabát.

lekivánczik róla az angyalbőr; le is veti holnapután, aztán jön haza és keblére öleli a rég nem látott tubiczáját. Nos, Verka majd kibujik örömeiben, a mikor a levelet olvassa.

Az aradi honvédszobor. Mai képünkön bemutatjuk az ötvenéves évforduló alkalmából az aradi honvédszobrot, mely a bucsujáró helye a szabadság félistenei, az elhunyt hős honvédek iránt kegyelettel emlékezőknek. Az ország más részeiből Aradra vetődő magyarok rendszerint fel szokták keresni a remek aradi honvédszobrot.

Apróságok.

A szultánleány hozománya. Abdul Hamid, a törökök császára, apai szeretettel gondoskodott róla, hogy leánya, Naime hercegnő, a ki Kamaleddin basához ment férjhez, jól el legyen látva a házasságban. A Bosporus partján, Kuruteseszmében, fényes palotát építtetett neki, Csiflikben, Kisázsában, levő nagybirtokát is neki adta. Készpénzt a szultán nem ad hozományul, de egy-egy hónapra 17.000 márkányi zsebpénzt fizetett ki a leányának. Ennyit ad minden leányának. Nagy gyönyörű istállót is adott neki, tele nemes arabs és angol lovakkal. A eselédsege nagyobb részét a császári pénztárból fizetik, s a császári konyha mindennap száz személyre való vaját, tejet, cukrot, rizst és húst szállít az új házaspárnak. A hercegnő kelengyéje drágaság és finomság dolgában szinte meseszerű. Az udvartartása ötven hölgyének kétszáz új selyemruhát varratott a szultán, azonkívül mindegyik teljesen új fehérneműt, ruházatot, és kellő mennyiségű ékszert kapott. Meglehetősen jó parthie tehát Naime hercegnő Osman basa másodszületett fiának, s nem igen volt nagy áldozat ettől, mikor a házassági szerződésben megfogadta, hogy nem vesz második feleséget az első mellé. A Korán ezt tudvalevőleg megengedné, de a szultán nem engedi. Mert nem akarja, hogy a leánya, a ki házassága daczára nem veszt el hercegnői czimét, egy rangba kerüljön más asszonnyal. Mert a törvényes feleségek egyrangúak és egyforma bánásmód illeti őket a háremben.

Az alvó fejedelmek. II. Vilmos német császár egyszerű tábori ágyon alszik, csak a takarója nem egyszerű, mert finom selyemből való. A császár este 11 órakor pihen le s abszolút pontossággal reggel 5 órakor talpon van. Nagyon élénken álmodik.

Viktória angol királynőt nagyon későn lepi el a jóltevő álm, daczára annak, hogy már este 10 órakor, tehát elég korán fekszik. Álmatlanságát egyik udvarhölgye felolvasással iparkodik eloszlatni. Alvása elég rövid: mindössze három óra, de nagyon nyugodt.

Vilma hollandiai királynő este 11 órakor fekszik és már igen korán kell. Életmódja abban is

hasonlít a német császárhoz, mert reggel első dolga végignézni az istállókon, aztán rövid sétát tesz a parkban. Ágya magas, széles, impozáns alkotmány. Alvás közben hangosan lélekezik.

II. Lipót belga király nagyon későn fekszik. Az éjjel nagyobb részét munkával, olvasással. tölti. Ágya polgáriasan egyszerű.

Az orosz ezár keveset alszik, de imádja az ágyat meg a pihenést. Rendesen későn kel. Gyűlöli az éjjelt, hálószobája állandóan ki van világítva. Chloralt használ álmatlansága ellen.

Umbertó olasz király csak kemény ágyon tud aludni váncosok nélkül.

Abdul Hamid török szultán olyan nyugodtan alszik, mint a tej vagy mint a gyermek. Nyugtalanító álmok, víziók nem bántják s ha van lelkiismerete, az nyilván nagyon nyugodt lehet.

Számrejtvény.

Ifj. Lengyel Ferenczről.

- 1, 2, 3. Hyen csakis kettő lelet;
4, 5, 24, 15, 11. A pap ilyent sokszor ehett;
6, 7, 8, 12, 27. Gyermeknek egyik kedvence;
13, 9, 20, 54. Férfi neveknek egyike;
10, 23, 18, 25, 37, 26. Kántor tanítót így hívják;
14, 17, 36. Árvizek ellen csinálják;
41, 39, 10, 42, 19. Egy gyakori főnévképző;
21, 34, 22, 47, 30, 40. Virág ez ártatlant jelző;
33, 32, 28, 29. Betűkben s számokban páros;
45, 46, 31, 51, 53, 38. Vasutakon ez sajátos;
35, 43, 44. Eső után szokott lenni;
49, 50, 48. Ezt a bányákban lelhetni;
52. Ugy jó hogyha helyt fog kapni.
1-54. Népdal bekezdő két sora —
Már jó régen írta Pósa.

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni.
Megfejtési határidő október 8.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Sorsjegyekről. Többeknek az osztályosjáték sorsjegyeinek húzásáról október 15-iki számunkban hozunk értesítést. B. M. Feled., T. S. Proszapuszta, B. P. Sály, M. A. Letenye, V. J. Annatelep, F. J. Eger-Szalók, Cs. K., D. B. Udvari, H. Gy. Angyaldomb, M. J. Both, O. L. Bársonyos, T. J. M. Kovácsháza, K. M. Ó-Moravieza, K. B. Bodony, H. S. Csoma, L. A. N. Szt.-Péter, K. J. Kis-Hegyes, M. testv. Csököly, P. J. Bize, H. A. Jászfalu, H. S. Szilvágy, T. N. Tamáshát — sorsjegyeik nem húztak ki.

Budapesti piaczi árak.

Budapest, szeptember hó 30-án.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) Buza 76-81 kg tiszavidéki 8.25 frttól 8.85 frtig, pestvidéki 8.15 frttól 8.75 frtig, fehérmegyei 8.25 frttól 8.85 frtig, bácskai 8.40 frttól 8.70 frtig, bánási 8.20 frttól 8.80 frtig.

Rozs 70-72 kg. 6.45 frttól 6.65 frtig.

Árpa: takarmánynak 60-62 kg. 5.80 forinttól 5.90 frtig, égetni való 62-64 kg. 5.40 frttól 5.60 frtig, sörfőzlei 64-66 kg. 6.60 frttól 7.00 frtig.

Zab 39-41 kg. 5.80 frttól 6.00 frtig.

Tengeri 78-82 kg. 4.60 frttól 4.85 frtig.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
	14.20	13.60	13.00	12.20	12.00	11.60	11.00	9.40	6.00

Buzakorpa, finom 4.20, durva 4.10 frt zsákkal együtt.

Egyéb magvak: mák 25-30 frt; bab fehér nagyszemű 6.00-7.50 frt, apró 6-7.00 frt, tarka 6-6.40 frt, lencse 7-9 frt, borsó héjas 4.00-5.00 forint, köles 4.15-4.45 frt, kendermag 11.50-12.00 frt, repce 11.30-11.80 frt. Lóhere 42-52 frt mm.-ként.

Takarmányvásár. Réti széna 1.90-3.00 frt, muhar 2.10-2.60 forint, zsupszalma 1.30-1.80 frt, alomszalma 1.10-1.40 frt.

Juhvásár: hizalt ürü páronként 18.00-21.00 frt, feljavított juh 20-21 frt, kiverő juh 16.00-18.00 frt, kecske 13-15 frt.

Marhavásár fizetnek páronként: elsőrendű jármos ökörér 350-380 frtig; középminőségűért 300-340 frtig; gyenge minőségűért 260-270 frtig; hizott magyar és tarka ökor jobb minőségű. mm.-ként élősúlyban 31-34 frtig, hizott magyar és tarka ökor középminőségű 27-30 frtig. Fejős tehén, magyarfajt 20-32 forintig, tarka 20-32 frtig mm.-ként. Élő borju 1 kgr. élősúlyért fizetnek minőség szerint 28-38 krt. Vágott borju 1 kgr. hussúlyért fizetnek 54-58 kr.

Sertésvásár. (Kőbánya.) 100 kgr.-kint élősúlyban 4% és 45 kgr. levonás az életre. Elsőrendű 300-380 kgr. nehéz sertésért 50-51 frt., vidéki sertés könnyű páronként 250 kilóig 49-50 frt. — Szalonna 56-62.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 1.20-1.30, csirke 0.55-0.70 kappan 1.90-1.90 frtig, pulyka 4.20-5.30 frtig.

Tojás. 1 láda 30.50-31.50 frtig, meszes 00-00 frtig, tea-tojás 100 drb 2.00-2.50.

Tejtermékek. Teavaj 0-1.00 frt, főzővaj 60-70 kr., turó 6-12 kr. kgr.-kint.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 0.40-0.50, 1 mmázsa 3.00-4.00, Petrezselyem 100 kötés 0.00-0.00, 1 mmázsa 3.00-6.00, zeller 100 drb 0.40-0.50, karalábé 0.40-0.60, vöröshagyma 100 köt. 0.50-0.80, 1 mmázsa 3.30-5.50, foghagyma 100 köt. 0.50-0.80, 1 mmázsa 9.00-15.-, vörösrépa 100 drb 0.60-0.65, fehérrépa, fejeskáposzta 3.50-6.00, kelkáposzta 100 darab 0.50-1.00, vörös káposzta 5.00-6.00, fejessaláta 0.70-1.00, kötött saláta 0.40-0.80, burgonya, rózsa, 1 mmázsa 1.60-2.20, sárga 2.60-3.00.

ELSŐRANGU HAZAI GYÁRTMÁNY.

Pontos cím:
**ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR**
részvénytársulat
BUDAPESTEN.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára,
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉKKEL
és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szecsavágók Morzsolók

Magyar kölcsönös állatbiztosítás mint szövetkezet

Budapest, VII., Erzsébet-körut 27. szám.

BIZTOSÍTÁSOKAT ELFOGAD:

LOVAK ÉS SZARVASMARHÁK elhullása következtében beállott káresetek megtérítésére.

Kártérítési igénye fennáll:

ha közönséges és járványos betegségekben, vagy baleset folytán pusztul el az állat, — továbbá ha a szövetkezet kényszer-vágást kénytelen elrendelni.

A díjak rendkívül mérsékeltek.

Az intézet élén állanak: Báró Sztojanovits György földbirtokos, elnök, báró Ambrózy Gyula földbirtokos, gróf Bethlen Balázs es. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, dr. Bély László országgy. képviselő, földbirtokos, Chernel György es. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, báró Jósika Gábor es. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, gróf Korniss Károly főrendiházi tag, földbirtokos, báró Nyáry Béla es. és kir. kamarás, földbirtokos, gróf Ráday Gedeon földbirtokos, dr. Simay Aladár a „Magyar agrár és járadékbank r.-t.” gazdasági tanácsosa, dr. Tetétleni Ármin ügyvéd, Tahy István es. és kir. kamarás, a pesti gazdasági egyesület alelnöke, földbirtokos, Zalesky Jenő földbirtokos, dr. Pajor Ignác földbirtokos, intézeti vezérigazgató, igazgatósági tagok.

Felvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökségek.

Készpénz kölcsön

földbirtokokra és házakra

a valódi beesérték háromnegyed részéig
20—60 évi törlesztésre. Birtokos fölmondhat
bármikor, pénzintézet ellenben nem.

Lebonyolítás 14 nap alatt.

Konvertálás bélyeg- és illetékmentes.

Semmi előleges költség.

Beküldendő csakis telekkönyvi kivonat és kataszteri
birtokiv-másolat.

Ingtalan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,
Budapest, VI., Váci-körut 39.

A hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosok által is ajánlott intézetünk tíz évi fennállása óta 50,000,000 franyi kölcsönt szavaztatott meg.

Kurcz Lipót és Társa

photocinkografiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utcza 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

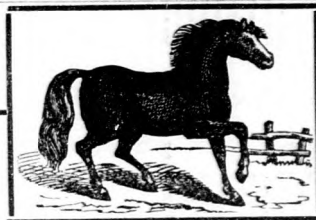
Clichéket

Chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto)-
typia, fametszet stb. után.

Térképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografailag legszebben és legolcsóbban sokszorosíthatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközölhetnek.

Az Országos

Magyar Gazdasági Egyesület

és a

Budapesti Tattersall-társaság

közös rendezésével

októberhó 1., 2. és 3-án

Budapestben a Tattersallban

dijazással összekötött

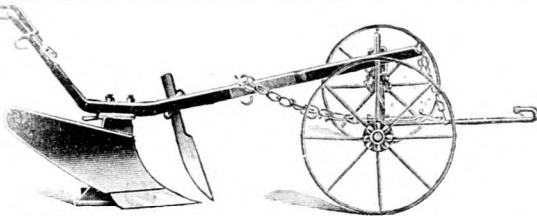
luxusló-vásárt

fog tartani.

Bejelentési lapok, melyeken e vásár tervezete az összes tudnivalókkal közölve van, kaphatók az O. M. G. E. (Budapest, Köztelek) és a Bpesti Tattersall titkárainál.

A vásárok kiterjedt külföldi hirdetését a földmiv. m. kir. miniszter ur volt szíves magára vállalni, a díjazások életbeléptetését pedig a székes főváros Tanácsának nagylelkű adományai segítette elő.

Megpróbálás vagy más gyártmányival való összehasonlítás végett gyártmányaimat a t. gazdaközönség rendelkezésére bocsátom.

Epejes,
1898. október
1—3. legelső
díj állami
aranyérem.

Bächer Rudolf

Egy- és többvasu egytetemes aczélekéim és
talajmivelő eszközeim

olcsó ár, elsőrendű minőség és czélszerű szerkezetüknél fogva ország-
szerte legjobb hírnévnek és kelendőségnek örvendenek.

Árjegyzékkel és árajánlattal szívesen szolgálók.

cs. és kir. kizárólagos ekegyára
Budapest, VI. ker., Nagymező-utcza 68. szám.

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond.**

Egyedüli specialis ekegyártással foglalkozó gyár az Osztrák-Magyar monarchiában.

Gőzekéket, Gőz-utihengereket

és

Gőz-utimozdonyokat

a legökölteesebb szerkezettel a legolcsóbb árak mellett szállít

John Fowler & Co.

Telefon 92-50. Budapest-Kelenföld, a vasútállomással szemben,

hol is épített új telepükön gőzek szerkezeteiről ábrát rendeztek be. Ugyanott teljesen berendezett tartalékrész raktárt és javítóműhelyt tartanak fenn.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

A legfontosabb védekező eszközök a szőlőpusztítás megakadályozására a

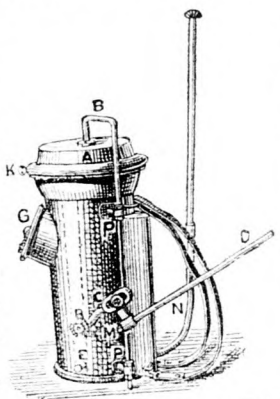
V. Vermorel villefranche-i

világhírű cég gyártmányai, melyek kizárólagos képviselői vagyunk Magyarországra.

AUSSIGI
Ia RÉZGÁLICZ

jegeczekben, vegytiszta a peronospora elleni védekezésre, általunk szállítva és igazolványunkkal ellátott küldeményeket a M. Á. V. körülbelül 40% díjkedvezményvel szállítják.

Szuperfoszfát,

chilisalétrom, kénsavas-káli, kénsavas-ammon és egyéb műtrágyaféléket, továbbá

Ia rézgálicz 98-99%

jegeczekben és őrölve, valamint egyéb permetező anyagokat legjutányosabban ajánl a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság
BUDAPEST, VÁCZI-KÖRUT 21.

„Pátria“ irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, (Köztelek.)

ALFA SEPARATOR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
ezelőtt PFANHAUSER & Co.
ALFA-SEPARATOROK (LEFÖLŐZŐ-GÉPEK)
MINDENMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.
Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.
* BUDAPEST *
VII. ERZSÉBET-KÖRUT 45.
(ROYAL SZÁLLODA.)